

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 98/04-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránaya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Ing. J. F., bytom B., zastúpeného advokátkou JUDr. L. F., Advokátska kancelária F. – P., P., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 1216/99 na neverejnom zasadnutí 18. augusta 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 1216/99 p o r u š i l základné právo Ing. J. F. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Ing. J. F. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Žilina je povinný zaplatiť náhradu trov konania Ing. J. F. v sume 9 322 Sk (slovom deväťtisícristodvadsaťdva slovenských korún) jeho právnej zástupkyňi JUDr. L. F., Advokátska kancelária F. – P., P., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 98/04-8 z 24. marca 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Ing. J. F., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), z 25. februára 2004, ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 1216/99.

Sťažovateľ prostredníctvom svojej splnomocnenej právnej zástupkyne uviedol, že 26. apríla 1999 podal na okresnom súde návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie 14 000 Sk s príslušenstvom proti spoločnosti AQUA TOUR, s. r. o., Ž. (ďalej len „žalovaný“). Na základe výzvy okresného súdu z 28. apríla 1999 uhradil sťažovateľ súdny poplatok 17. mája 1999. Okresný súd vydal 24. júna 1999 v uvedenej veci platobný rozkaz sp. zn. 1 Rob 2084/99, ktorý však bol v dôsledku podania odporu žalovaným zrušený, o čom bol sťažovateľ upovedomený 7. júla 1999 (v súvislosti so žiadosťou o vyznačenie právoplatnosti uvedeného platobného rozkazu). Sťažovateľ požiadal o zaslanie podaného odporu listom z 20. júla 1999. Okresný súd zaslal sťažovateľovi odpor na vyjadrenie 10. augusta 1999. Od tohto okamihu bol okresný súd podľa právnej zástupkyne sťažovateľa vo veci nečinný, a to až do predvolania sťažovateľa (24. júla 2003) na pojednávanie vo veci vytýčené na 31. júl 2003 (t. j. približne 46 mesiacov), aj napriek podaným žiadosťiam sťažovateľa o oznámenie, v akom stave sa predmetné konanie nachádza, zo 7. augusta 2000,

z 12. októbra 2000 a zo 16. júla 2003 a napriek žiadosti o vytýčenie pojednávania a rozhodnutie vo veci z 11. júla 2002.

Sťažovateľ poukazuje na to, že v období od 10. augusta 1999 do 24. júla 2003 okresný súd vo veci *„vôbec nekonal bez toho, aby jeho ďalšiemu postupu bránila zákonná prekážka alebo procesné úkony účastníkov súdneho konania“*.

Na základe uvedených skutkových tvrdení sťažovateľ žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Ústavný súd vyslovuje, že nekonaním Okresného súdu v Žiline v občianskoprávnej veci vedenej pod sp. zn. 6 C 1216/99 Ing. J. F. došlo k porušeniu jeho ústavného práva na prerokovanie veci bez prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 20.000,- Sk, ktoré je Okresný súd v Žiline povinný vyplatiť v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

3. Ústavný súd priznáva právnenému zástupcovi sťažovateľa trovy právneho zastúpenia za 2 právne úkony (...) v celkovej výške 9.322,- Sk (...).“

V podaní z 27. apríla 2004 sťažovateľ prostredníctvom splnomocnenej právnej zástupkyne ústavnému súdu oznámil, že v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu z 13. apríla 2004 vyjadril k sťažnosti sťažovateľa podaním sp. zn. Spr 3506/04 z 10. mája 2004, v prílohe ktorého uviedol prehľad priebehu predmetného konania, pričom okrem iného uviedol:

„- Súd vo veci nariadil prvé pojednávanie na deň 23. 9. 2003, právna zástupkyňa predvolanie prevzala dňa 31. 7. 2003, navrhovateľ až dňa 2. 9. 2003, nakoľko súd musel zisťovať adresu jeho aktuálneho pobytu, pretože mu túto sám neoznámil. Z potvrdenia registra obyvateľov SR vyplýva, že k zmene jeho bydliska došlo dňa 8. 8. 2001, napriek tomu, že odvtedy jeho právna zástupkyňa zaslala súdu viaceré podaní, túto skutočnosť nimi neoznámila.

- Tesne pred prvým pojednávaním, v podaní zo dňa 17. 9. 2003, ktoré bolo súdu doručené dňa 19. 9. 2003 navrhovateľ navrhol vykonanie dôkazu výsluchom Z. K. Vzhľadom na deň doručenia tohto návrhu, ako aj neuvedenie adresy, na ktorej sa tento svedok zdržiava nemohol ju súd na toto pojednávanie prevolať.

- Až na začiatku pojednávania dňa 23. 9. 2003 v rámci svojho úvodného prednesu navrhla právna zástupkyňa navrhovateľa vypočutie ďalších svedkov, ktorí neboli prítomní.

- Súd vo veci nariadil ďalšie pojednávanie na deň 13. 11. 2003, tento termín zobral navrhovateľ aj jeho právna zástupkyňa na vedomie na pojednávaní dňa 23. 9. 2003.

- Napriek tomu, faxovým podaním zo dňa 12. 11. 2003 ospravedlnil navrhovateľ svoju neúčast' z pracovných dôvodov, ktoré nešpecifikoval a jeho právna zástupkyňa kolíziou pojednávanií. V plnej moci, ktorú jej navrhovateľ udelil na zastupovanie v tomto konaní súhlasil, aby si ustanovila za seba nástupcu. V tomto prípade k tomu nedošlo, dôvod navrhovateľ neuviedol. Keďže najmä navrhovateľ má mať záujem na veci, súd žiadosť na odročenie pojednávania akceptoval.

- Súd nariadil ďalšie pojednávanie na 10. 2. 2004. Neustanovili sa naň všetci predvolaní svedkovia, preto musel byť stanovený nový termín na deň 23. 3. 2004, kde opätovne neprišli všetci predvolaní svedkovia, a preto bol stanovený nový termín na 4. 5. 2004. Tento opätovne žiadala právna zástupkyňa navrhovateľa zmeniť, z dôvodu kolízie, preto súd stanovil nový termín na 11. 5. 2004.

Z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že navrhovateľov záujem nie je vec rýchlo a bez prieťahov prejednať, nakoľko konaním opísaným vyššie sám porušoval povinnosti účastníka konania najmä § 101 O. s. p. Podanie ústavnej sťažnosti v čase, keď sa vo veci koná sa javí ako špekulatívne, aby v prípade, ak by bol navrhovateľ v konaní vo veci samej neúspešný bol jeho nárok uspokojený priznaním finančného odškodnenia.“

V uvedenom podaní okresný súd ústavnému súdu taktiež oznámil, že súhlasí s upustením od konania verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Ústavný súd upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich

vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovateľ (v konaní pred okresným súdom žalobca), zastúpený advokátkou JUDr. L. F., podal 28. apríla 1999 okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 14 000 Sk s prísl. proti žalovanému. Žalobca odôvodnil uplatnenie žalovanej pohľadávky tým, že si u žalovaného objednal a riadne zaplatil za zahraničný zájazd, ktorý sa neuskutočnil. Z toho dôvodu požiadal žalovaného o vrátenie finančných prostriedkov. Žalovaný na žiadosť nereagoval, a preto bol žalobca nútený riešiť záležitosť súdnou cestou.

Okresný súd vyzval listom z 28. apríla 1999 právnu zástupkyňu žalobcu na úhradu súdneho poplatku za podanie návrhu a na predloženie originálu plnej moci v lehote 3 dní. Na výzvu reagovala právna zástupkyňa 19. mája 1999 predložením originálu plnej moci na zastupovanie v predmetnom konaní a zaplatením súdneho poplatku. Toho istého dňa, t. j. 19. mája 1999, vydal okresný súd platobný rozkaz č. 1 Ro 2084/99, ktorý prevzali obaja účastníci konania 24. júna 1999.

Dňa 2. júla 1999 podal žalovaný okresnému súdu odpor (podanie z 1. júla 1999), v ktorom uviedol, že na základe objednávky žalobcu po zaplatení zálohy 14 000 Sk objednal pobyt u zmluvného partnera (Cestovnej kancelárie FIFO, s. r. o., P.). Žalobca však následne nereagoval na výzvy žalovaného na doplatenie ceny zájazdu a po termíne zájazdu žiadal o vrátenie zálohy. Žalovaný požiadal o vytýčenie pojednávania a následne navrhol, aby súd návrh zamietol v celom rozsahu.

Uznesením zo 6. júla 1999 uložil okresný súd žalovanému zaplatiť súdny poplatok za podanie odporu a vyzval ho na predloženie plnej moci pre právneho zástupcu. Žalovaný uhradil súdny poplatok 22. júla 1999.

Dňa 23. júla 1999 bola okresnému súdu doručená žiadosť právnej zástupkyne žalobcu o zaslanie odpisu odporu žalovaného. V ten istý deň doručil právny zástupca žalovaného JUDr. J. S. okresnému súdu plnú moc na zastupovanie žalovaného v konaní.

Na základe pokynu zákonného sudcu z 3. augusta 1999 bola právna zástupkyňa žalobcu 10. augusta 1999 vyzvaná na vyjadrenie k odporu žalovaného v lehote 7 dní. K zaslanému odporu žalovaného sa právna zástupkyňa žalobcu vyjadrila podaním z 11. októbra 1999 doručeným okresnému súdu 25. októbra 1999, v ktorom okrem iného uviedla, že žalovaný neinformoval žalobcu písomne ani iným spôsobom o obstaraní zájazdu. Zároveň navrhla vypočuť ako svedka Z. K., bytom „v Žiline“.

Dňa 10. augusta 2000 bola okresnému súdu doručená žiadosť právnej zástupkyne žalobcu o zaslanie krátkej informatívnej správy o aktuálnom stave predmetného konania (list zo 7. augusta 2000). Svoju žiadosť zopakovala právna zástupkyňa listom z 12. októbra 2000 (doručeným okresnému súdu 16. októbra 2000) a listom zo 16. júla 2003 (doručeným okresnému súdu 21. júla 2003). Dňa 15. júla 2002 bolo okresnému súdu doručené podanie z 11. júla 2002 označené ako „*Úprava označenia odporcu*“, ktorým zároveň žiadal o vytýčenie termínu pojednávania vo veci.

Úpravou pre súdnu kanceláriu z 24. júla 2003 dala zákonná sudkyňa pokyn vyzvať právnu zástupkyňu žalobcu, aby v lehote 7 dní označila a predložila okresnému súdu „*dôkaz existencie právneho dôvodu na základe, ktorého bola žalovanému vyplatená žalovaná istina*“. Zákonná sudkyňa zároveň nariadila termín pojednávania na 23. september 2003 (podľa doručeníek je prevzatie vykázané u právneho zástupcu žalovaného 30. júla 2003, u právnej zástupkyne žalobcu a žalovaného 31. júla 2003; dňa 1. augusta 2003 sa predvolanie zaslané žalobcovi vrátilo na okresný súd s poznámkou, že je „*adresát odšťahovaný*“).

Výzvou okresného súdu zo 4. augusta 2003 bol prostredníctvom Registra obyvateľov Slovenskej republiky zisťovaný trvalý a prechodný pobyt žalobcu. Jeho nová adresa trvalého pobytu bola okresnému súdu oznámená 14. augusta 2003. Úpravou z 19. augusta 2003 dala sudkyňa pokyn súdnej kancelárii, aby predvolala žalobcu na pojednávanie. Žalobca prevzal predvolanie podľa doručky 2. septembra 2003.

Na základe výzvy okresného súdu z 24. júla 2003 sa právna zástupkyňa žalobcu vyjadrila 18. septembra 2003 k veci podaním podaným prostredníctvom faxu. Písomné vyhotovenie podania bolo okresnému súdu doručené na druhý deň.

Na pojednávaní okresného súdu z 23. septembra 2003 konanom len za prítomnosti právnych zástupcov bola na návrh právnej zástupkyne žalobcu vypočutá svedkyňa Ing. M. F. a pojednávanie bolo následne odročené na 13. november 2003 za účelom predvolania ďalších troch svedkov (p. K., p. K. a p. K.).

Dňa 6. októbra 2003 doručila právna zástupkyňa žalobcu okresnému súdu list z 2. októbra 2003, v ktorom oznámila adresy navrhovaných svedkov. Predvolanie na pojednávanie bolo doručené svedkyňi p. K. 17. októbra 2003. Dňa 5. novembra 2003 sa vrátila nedoručená zásielka adresovaná svedkyňi p. K. s poznámkou „*adresát nezastihnutý*“.

Podaním podaným 12. novembra 2003 prostredníctvom faxu požiadala právna zástupkyňa žalobcu o odročenie pojednávania, pretože sa ona, žalobca ani svedkyňa p. K. nemôžu zúčastniť pojednávania.

Pojednávanie nariadené na 13. november 2003, na ktoré sa dostavil iba právny zástupca žalovaného, bolo pre neprítomnosti účastníkov konania a svedkov odročené na 16. december 2003. Predvolanie na nový termín pojednávania bolo riadne doručené účastníkom konania, ich právnym zástupcom a osobám, ktoré mali byť vypočuté ako svedkovia, v priebehu novembra 2003.

Z úradného záznamu spísaného 15. decembra 2003 vyplýva, že na príkaz zákonnej sudkyne bol termín pojednávania zrušený. Telefonicky o tom bola upovedomená právna zástupkyňa žalobcu s tým, že upovedomí svojho klienta, ako aj predvolané svedkyne. S právnym zástupcom žalovaného ani so žalovaným sa nepodarilo skontaktovať. Vzhľadom na to sa 16. decembra 2003 dostavil na pojednávanie právny zástupca žalovaného, ktorému bol dôvod zrušenia pojednávania na mieste oznámený.

Dňa 29. decembra 2003 nariadila zákonná sudkyňa pojednávanie na 10. február 2004 a uložila súdnej kancelárii predvolať účastníkov konania, ich právnych zástupcov a svedkov. Predvolanie na nový termín pojednávania bolo riadne doručené účastníkom konania, ich právnym zástupcom a svedkyňi p. K. v priebehu januára 2004. Svedkyniam p. K. a p. K. sa predvolanie doručiť nepodarilo.

Na pojednávaní 10. februára 2004 konanom za prítomnosti oboch právnych zástupcov bola vypočutá svedkyňa p. K. Pojednávanie bolo odročené na 23. marec 2004 za účelom vypočutia ďalších dvoch neprítomných svedkýň, ktorým bolo predvolania na nový termín pojednávania doručené koncom februára 2004 a začiatkom marca 2004.

Podaním doručeným okresnému súdu 9. marca 2004 navrhla právna zástupkyňa žalobcu doplnenie dokazovania, na základe čoho uložila zákonná sudkyňa toho istého dňa súdnej kancelárii vyzvať Cestovnú kanceláriu FIFO, s. r. o., P., aby sa v lehote 3 dní vyjadrila k veci, s poučením o možnosti uloženia poriadkovej pokuty v prípade nerešpektovania výzvy.

Z úradného záznamu spísaného 18. marca 2004 je zrejmé, že toho dňa telefonicky ospravedlnila neúčast' na pojednávaní svedkyňa p. K. z dôvodu jej zahraničnej služobnej cesty v čase konania pojednávania. Svoje ospravedlnenie svedkyňa zaslala aj poštou (doručené 22. marca 2004).

Dňa 22. marca 2004 bolo okresnému súdu doručené žiadané vyjadrenie Cestovnej kancelárie FIFO, s. r. o., P.

Z úradného záznamu spísaného 23. marca 2004 je zrejmé, že sa toho dňa dostavila na okresný súd právna zástupkyňa žalobcu a požiadala o vyhotovenie odpisu č. 1. 91 (vyjadrenia Cestovnej kancelárie FIFO, s. r. o., P. z 18. marca 2004). Po zaplatení poplatku jej vyjadrenie bolo odovzdané.

Na pojednávaní 23. marca 2004 konanom za prítomnosti žalobcu a jeho právnej zástupkyne, právneho zástupcu žalovaného a svedkyne K. bol vypočutý žalobca a svedkyňa. Pojednávanie bolo za účelom vypočutia svedkyne K. odročené na 4. máj 2004. Podľa zápisnice mala byť svedkyňa predvolaná prostredníctvom polície.

Dňa 24. marca 2004 bola okresnému súdu faxom doručená žiadosť právnej zástupkyne žalobcu „o vytýčenie súdneho pojednávania na iný termín“ pre kolíziu s iným pojednávaním, ako aj žiadosť o zaslanie zápisnice z pojednávania z 23. marca 2004.

Na základe tohto oznámenia zmenila zákonná sudkyňa termín pojednávania na 11. máj 2004 a dala pokyn súdnej kancelárii predvolať účastníkov konania, ako aj svedkyňu p. K. (doručením predvolania prostredníctvom pošty aj mestskej polície).

Dňa 11. mája 2004 bol okresnému súdu doručený návrh právnej zástupkyne žalobcu zo 6. mája 2004 „na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania na strane žalobcu“. Návrhom žiadala, aby žalobcom v 2. rade bola manželka žalobcu Ing. M. F. Súčasne s návrhom právna zástupkyňa predložila kópiu súhlasu Ing. M. F. z 22. apríla 2004 s pristúpením do konania na strane žalobcu, ako aj kópiu plnomocenstva na jej zastupovanie v konaní.

Na pojednávaní 11. mája 2004 konanom za prítomnosti právnych zástupcov účastníkov konania bola vypočutá svedkyňa p. K. a z dôvodu rozhodnutia o procesnom návrhu žalobcu na pripustenie ďalšieho účastníka do konania na strane žalobcu bolo pojednávanie odročené na 24. jún 2004.

Dňa 14. mája 2004 bola okresnému súdu doručená žiadosť právnej zástupkyne žalobcu o zaslanie zápisníc z pojednávania konaných 23. marca a 11. mája 2004. Zároveň bola okresnému súdu doručená jej žiadosť o zmenu termínu nasledujúceho pojednávania vzhľadom na kolíziu s pojednávaním v inej veci.

Úpravou sudkyne z 31. mája 2004 bol daný pokyn súdnej kancelárii na oznámenie zmeny termínu pojednávania (na 29. jún 2004) obom právnym zástupcom účastníkov konania, na písomné vyhotovenie uznesenia o pripustení pristúpenia ďalšieho účastníka do konania a na predvolanie dotknutých osôb na nový termín pojednávania.

Uznesením č. k. 6 C 1216/99-124 z 1. júna 2004 okresný súd pripustil pristúpenie ďalšieho účastníka do konania na strane žalobcu.

III.

1. 1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, III. ÚS 8/04).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania

a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

1. 2. Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je sťažovateľom uplatnená pohľadávka na peňažné plnenie. Sťažovateľ sa domáha vrátenia plnenia poskytnutého žalovanému v rámci dohodnutého obstarania zájazdu pre sťažovateľa, v súvislosti s ktorým malo dôjsť k porušeniu povinnosti zo strany žalovaného. Predmetnú vec nemožno považovať za osobitne zložitú, či už právne alebo skutkovo. Právnu zložitost' veci ako príčinu celkovej dĺžky posudzovaného konania nenamieta napokon ani okresný súd, proti ktorému sťažnosť smeruje.

1. 3. Okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti poukázal na niektoré aspekty týkajúce sa správania sťažovateľa a jeho právnej zástupkyne v posudzovanom konaní (neoznámenie zmeny bydliska sťažovateľa okresnému súdu, podanie návrhu na doplnenie dokazovania až na pojednávaní 23. septembra 2003, resp. vo vzťahu k svedkyňi K. tesne pred ním, bez uvedenia adries navrhovaných svedkov, ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní nariadenom na 13. november 2003 deň pred jeho konaním, ako aj žiadosť o odročenie pojednávania vytýčeného na 4. máj 2004). Po oboznámení sa s obsahom spisu okresného súdu týkajúceho sa konania vedeného pod sp. zn. 6 C 1216/99 ústavný súd konštatuje, že označené skutočnosti mohli ovplyvniť celkovú dĺžku posudzovaného konania iba v obmedzenom rozsahu.

Návrh na doplnenie dokazovania je procesným oprávnením účastníka konania, využitie ktorého nemožno zásadne kvalifikovať ako spôsobenie zbytočných priet'ahov v konaní (navyššie ak o vykonaní alebo nevykonaní navrhnutého dôkazu je v konečnom dôsledku oprávnený rozhodovať súd). Spôsob, ktorým účastník v konaní využíva svoje procesné práva, by mohol byť posúdený ako spôsobenie zbytočných priet'ahov v prípade úmyselnej obštrukcie účastníka konania zameranej na oddialenie konečného rozhodnutia vo veci. V každom prípade obdobie, o ktoré sa konanie predĺži v dôsledku využitia procesných práv účastníka konania, nemožno pri posúdení otázky spôsobenia zbytočných priet'ahov pričítať ani na ťarchu súdu za podmienky jeho advekvátneho postupu.

V posudzovanom konaní si návrh právnej zástupkyne sťažovateľa na výsluch označených svedkýň nepochybne vyžiadal vytýčenie ďalších pojednávaní. Na druhej strane je potrebné uviesť, že nedostatok, pokiaľ ide o uvedenie adries navrhovaných svedkýň, odstránila sama právna zástupkyňa svojou procesnou aktivitou (oznámenie adries v podaní z 2. októbra 2003).

Neúčast' sťažovateľa a jeho právnej zástupkyne na pojednávaní 13. novembra 2003 si vynútila predĺženie konania približne o jeden mesiac (odročenie pojednávania na 16. december 2003). Žiadosť o zmenu termínu pojednávania nariadeného na 4. máj 2004 nemala (vzhľadom na jej včasnosť – 24. marca 2004) závažnejší dopad na celkovú dĺžku konania.

Uvedené zistenia v kontexte s ďalšou procesnou aktivitou právnej zástupkyne sťažovateľa nenasvedčujú tvrdeniu okresného súdu, že sťažovateľ, resp. jeho právna zástupkyňa nemajú záujem na rýchlom a efektívnom prejednaní veci. Skutočnosti, na ktoré poukázal okresný súd, mohli mať navyše vplyv na predĺženie konania až v období po 24. júli 2003. Nemožno nimi odôvodniť sťažovateľom namietanú nečinnosť okresného súdu (podľa sťažovateľa od 10. augusta 1999 do 24. júla 2003).

1. 4. Ďalším kritériom, použitím ktorého ústavný súd skúmal existenciu namietaných zbytočných prietahov v označenom konaní, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil, že v období od 25. októbra 1999, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právnej zástupkyne sťažovateľa k odporu proti platobnému rozkazu podanému žalovaným, do 24. júla 2003, keď zákonná sudkyňa nariadila vo veci pojednávanie (na 23. september 2003) a uložila súdnej kancelárii vyzvať právnu zástupkyňu sťažovateľa na predloženie dôkazov (spolu približne tri roky a deväť mesiacov), nevykonal okresný súd žiadny procesný úkon smerujúci k meritórnemu prejednaniu a rozhodnutiu predmetnej veci.

Návrh na začatie konania podal sťažovateľ 28. apríla 1999, pričom ani po viac ako piatich rokoch nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté. Z uvedenej doby podstatnú časť (približne tri a trištvrté roka) predstavuje doba, keď bol okresný súd vo veci nečinný. Nečinnosť okresného súdu v označenom období bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je preto potrebné považovať za zbytočné prieskumy v konaní, v dôsledku ktorých došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieskumov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu), aj napriek skutočnosti, že procesný postup okresného súdu v zostávajúcom období podľa názoru ústavného súdu plynulo smeroval k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania ohľadne práv, ktoré boli predmetom sporu.

2. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 20 000 Sk z dôvodu ujmy, ktorú utrpel v dôsledku neprimeranej dĺžky konania.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi ním uplatnenú sumu 20 000 Sk (bod 2 výroku tohto nálezu). Táto suma zohľadňuje charakter zbytočných prieskumov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocitoch právnej neistoty.

3. Sťažovateľ žiadal prostredníctvom svojej právnej zástupkyne priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľa uplatnila trovy právneho zastúpenia podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002

Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) za dva úkony právnych služieb (prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a písomné podanie vo veci samej) vo výške 9 322 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o požadovanej náhrade trov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety, § 16 ods. 1 písm. a) a c), § 19 ods. 3 a § 25 vyhlášky č. 163/2002 Z. z.

Predmetom konania pred ústavným súdom o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy je ochrana základných ľudských práv a slobôd. Predmet tohto konania je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením, ktoré predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (III. ÚS 34/03, I. ÚS 129/03).

Ústavný súd dospel k záveru, že uplatnená náhrada trov konania z hľadiska výšky trov právneho zastúpenia v danom prípade neprevyšuje sumu prípustnú podľa platných právnych predpisov. Oba úkony právnych služieb uplatnené právnu zástupkyňou sťažovateľa boli realizované v roku 2004 (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom 6. februára 2004, ako to vyplýva z predloženého plnomocenstva, a písomné podanie vo veci samej 27. februára 2004). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 534 Sk a hodnota režijného paušálu 136 Sk. Ústavný súd preto v súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celej výške požadovanej právnu zástupkyňou sťažovateľa, t. j. vo výške 9 322 Sk (bod 3 výroku tohto nálezu).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. augusta 2004